

FACULTAT DE CIÈNCIES DE L'EDUCACIÓ

**INFORME AJUDES A LA
INNOVACIÓ 2018**

**GUIA PER A L'APRENENTATGE
VIVENCIAL A LA UNIVERSITAT
(GAVI)**

**Diego Castro (Coordinador)
Marina Tomàs
Maria del Mar Duran
Saida López
Cecilia Inés Suárez**

MEMORIA ACADÉMICA

Des de fa uns anys amb la generalització de l'EEES s'ha promogut una nova orientació didàctica de l'ensenyament a la Universitat. Un enfocament basat en competències, un rol més protagonista dels estudiants, la incorporació massiva de la tecnologia, les propostes formatives més actives, etc. Per adaptar-se a aquest nou entorn formatiu s'han generalitzat un conjunt de metodologies que cada cop més tenen major presència als nostres programes de formació: l'aprenentatge basat en projectes, l'ABP, la classe invertida, l'estudi de casos, etc. Aquest conjunt de metodologies comparteixen l'etiqueta d'actives i es caracteritzen per: estar fonamentades en un model clarament constructivista, en un paper molt més actiu dels estudiants com a protagonistes de la seva formació i en una clara orientació en l'aprenentatge per sobre de l'ensenyament. Entre totes aquestes metodologies que han anat generalitzant-se en els darrers temps, destaca de forma especial el treball basat en casos. L'estudi de casos pot adoptar dos enfocaments clarament diferents: per una banda l'aprenentatge basat en problemes (que requereix trobar una situació a un plantejament dilemàtic) i, per l'altre, l'aprenentatge basat en projectes (que requereix una elaboració en un context o situació).

Els elements comuns del treball mitjançant casos són 3: Amb la gestió del coneixement es busca que l'estudiant adquireixi les estratègies i tècniques que li permetin aprendre per sí mateix; això implica la presa de consciència de l'assimilació, la reflexió i la interiorització del coneixement perquè, finalment, pugui valorar i aprofundir a partir d'una opció personal. Aquest procés permet responsabilitzar-se de les activitats, desenvolupar una actitud crítica i posar en pràctica la capacitat de prendre decisions durant el procés d'aprendre a aprendre. La pràctica reflexiva permet raonar sobre problemes singulars, incerts i complexos. Els principals trets de la pràctica reflexiva són aprendre fent, en l'ensenyament mitjançant el diàleg entre el tutor i l'estudiant i sobre la mútua reflexió en l'acció. L'ABP possibilita la construcció del coneixement mitjançant processos de diàleg i discussió que ajuden als estudiants a desenvolupar habilitats transversals de comunicació i expressió oral. Alhora que desenvolupen el pensament crític i l'argumentació lògica; aquesta capacitat ha de permetre afrontar una pràctica professional més reflexiva i més crítica. L'adaptació als canvis ve dada per les habilitats adquirides en enfrontar les situacions /

problemes des de la perspectiva de la complexitat. Ja no es tracta d'aprendre moltes coses, sinó que es busca desenvolupar la capacitat d'aplicar i d'aprendre el que cada un necessita per Resoldre problemes i situacions de la vida real. Aquest coneixement les ha de permetre als estudiants afrontar situacions noves. Darrerament, s'ha incorporat una nova característica i és la necessitat que en l'elaboració i/o resolució del cas hi hagin elements de realisme i impliqui una acció efectiva dels estudiants. Això té una clara repercussió a l'hora de plantejar la formació des d'una perspectiva més vivencial. Ja no es tracta només de plantejar el cas com un projecte asèptic, més o menys realista, sinó amb una clara connotació experiencial, de vivència. D'aquesta manera els referents, les dades, els anàlisis poden ser més intensos perquè vinculen als estudiants amb la realitat i a més, la vivència incorpora una dimensió emocional que reforça l'aprenentatge. No es tracta d'unes pràctiques, ni d'un treball aplicat: es basa en la possibilitat d'oferir als estudiants una experiència real on l'aprenentatge cal construir-lo posteriorment. Seria un clar exemple de models actius, implícits i inductius.

FINALITATS

La finalitat de la nostra proposta és millorar les diferents experiències d'aprenentatge vivencial que es generen a la Facultat.

Per això el nostre objectiu és: Dissenyar una pauta per estructurar les activitats experiencials que serveixi de Guia per al professorat que implementa aquesta modalitat formativa.

Al finalitzar la proposta tindrem les eines necessàries per poder dissenyar, implementar i avaluar d'una manera més efectiva les pràctiques formatives basades en l'experiència com a eix d'aprenentatge.

PRODUCTES GENERATS

Definició d'aprenentatge vivencial

Amb la generalització de l'anomenat EEES s'han produït una sèrie de transformacions educatives caracteritzades per l'adaptació d'un model formatiu de caire competencial, un treball cada cop més autònom dels estudiants, el reforç de la tutoria i l'assessorament i unes modalitats d'avaluació més coherents amb aquests plantejaments i menys orientades al domini memorístic dels continguts formals de les assignatures. Per això, el maridatge entre l'escenari formatiu que planteja la universitat actualment i, els principis de la metodologia de l'aprenentatge vivencial, resulta tant interessant i recomanable.

L'aprenentatge vivencial és una metodologia emmarcada en les modalitats que promouen un aprenentatge eminentment actiu per part de l'alumnat. Aquesta metodologia té com a trets específics: experiència, acció, realisme i emoció.

L'aprenentatge vivencial es pot definir com aquell **aprenentatge que es produeix quan es viu una experiència formativa, realista que implica una acció i que genera unes emocions, a partir de la que es construeix el coneixement.**

L'aprenentatge vivencial és, doncs, una concreció de l'aprenentatge experiencial que alhora és una modalitat d'aprenentatge actiu.

Des de la nostra òptica, considerem l'aprenentatge vivencial una metodologia en plena expansió amb trets específics i diferencials sobre altres opcions metodològiques semblants com l'aprenentatge basat en projectes, l'aprenentatge servei o l'aprenentatge orientat en problemes. En aquest sentit, la combinatòria de les seves variables (experiència, realisme, acció, emoció i construcció del coneixement) ofereix noves possibilitats d'experimentar i desenvolupar propostes més adaptatives al nou perfil d'ingrés de l'alumnat als nostres graus i facultats.

Instrument per a la selecció i anàlisi d'experiències d'aprenentatge vivencial

El present instrument té com a objectius seleccionar i analitzar de forma sistemàtica les diferents experiències on s'estan aplicant propostes d'aprenentatge vivencial.

EXPERIÈNCIA FORMATVA	Pràctica formativa que implica una sèrie de decisions formalitzades que pren el professorat per dissenyar un entorn formatiu orientat a l'aprenentatge de caire vivencial (experiencial)	<ul style="list-style-type: none"> • Descripció: • Títol de l'experiència • Curs, assignatura i grau, • Resum de l'experiència • Agents implicats • Objectius formatius. Competències • Calendari de treball
REALISME	Proposta formativa que es desenvolupa en un escenari específic i mitjançant unes accions fonamentades en variables, efectes i contextos reals	<ul style="list-style-type: none"> • Context on es desenvolupa • Escenaris de treball • Recursos formatius • Materials
ACCIÓ	La proposta està directament vinculada amb el rol de l'estudiant que l'aproxima al quefer, funcions, responsabilitats i tasques pròpies de les competències a adquirir.	<ul style="list-style-type: none"> • Activitats a desenvolupar (descripció, durada, temporització, ...) • Rol i funció de l'alumnat • Rol i funció del professorat
EMOCIÓ	Conjunt de reaccions que representen maneres per adaptar-se als estímuls del context. Les emocions bàsiques són la sorpresa, el fastig, la tristor, la ira, la por i l'alegria. Aquestes manifestacions són observables a través de conductes i actituds com: cridar, plorar, riure, discutir, exaltar-se, ...	<ul style="list-style-type: none"> • Grau d'implicació de les emocions • Identificació individual o grupal • Gestió de les emocions • Es treballen com a part de les competències de l'experiència d'aprenentatge? • Quin treball es fa en la gestió de les emocions: identificació, anàlisi, ...
CONSTRUCCIÓ DEL CONEIXEMENT	Elaboració subjectiva que cada persona realitza i que implica la integració significativa del coneixement en les seves diferents modalitats (formal, procedimental i axiològic).	<ul style="list-style-type: none"> • Evidències de l'aprenentatge realitzat • Instruments on es materialitza: portafolis, diari de treball, guió d'anàlisi teoria / pràctica, autoavaluació, observació • Generació de productes (produccions)

Llista de control dels indicadors

EXPERIÈNCIA FORMATVA	Títol de l'experiència
	Curs i quadrimestre
	Assignatura
	Grau
	Resum de l'experiència
	Implicats en la proposta
	Objectius formatius
	Competències que té assignades
	Calendari d'inici i final
	Hores dedicades al quadrimestre
	Any en que es va iniciar la proposta
REALISME	Es desenvolupa en el context de l'aula
	Es desenvolupa en el context de universitari
	Es desenvolupa en escenaris externs reals
	Es desenvolupa en escenaris externs construïts
	Recursos formatius universitaris implicats
	Recursos formatius externs implicats
	Materials didàctics
ACCIÓ	Quines activitats cal desenvolupar
	Quan dura cada activitat
	Orientacions i pautes per desenvolupar les activitats
	Rol i funció de l'alumnat
	Rol i funció del professorat
Altres rols implicats	
EMOCIÓ	Alt grau d'implicació de les emocions
	Baix grau d'implicació de les emocions
	Identificació individual de les emocions
	Identificació grupal de les emocions
	Sí es treballen com a competència de l'experiència
	S'identifiquen les emocions
	S'analitzen les emocions
Hi ha intervenció de millora sobre les emocions	
CONSTRUCCIÓ DEL CONEIXEMENT	Generació de productes (produccions)
	Es demanen evidències formalitzades de l'aprenentatge
	Portafolis, diari de treball, guió d'anàlisi teoria / pràctica, autoavaluació, observació
	Hi ha mecanisme d'autoregulació
	De l'experiència es generen productes (produccions)

**Programa de la Jornada
24 d'abril**

9:00 Esmorzar de forquilla per qui arriba d'hora ...
9:30 Inici. Presentació
9:40 a 10 Antecedents del projecte
10 a 11:45 Experiències d'aprenentatge vivencial: exposició
11:45 a 12 Descans pel cafè
12 a 13 Debat i reflexions compartides
13 a 14 Mapa d'experiències d'aprenentatge vivencial
14 a 16 Temps per dinar i compartir
16 a 17 Entrevistes en profunditat
17 Tancament de la sessió

Uns dies després de la Jornada, tindrem la documentació necessària per enviar el darrer producte del projecte: '[La Guia per desenvolupar els projectes vivencials a la Facultat de Ciències de l'Educació](#)'.

Us la farem arribar, ara estem preparant la Jornada.